

M E D E D E L I N G

Een waarneming van een bijzondere slaapmuis uit Born

Op 11 september 2017 las ik een column van Guus Urlings in dagblad De Limburger met daarin een vermelding van een internationale slaapmuizen-conferentie in Luik, gelardeerd met een verhaal over een waarneming van een Hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*). Op de bij de column geplaatste foto zag ik echter geen Hazelmuis, maar zo op het eerste oog een Relmuis (*Glis glis*), ook wel Zeven-slayer genoemd. Dat was reden genoeg om verder op onderzoek uit te gaan.

Een aantal zoogdierboeken (IJSELING & SCHEYGROND, 1950; BROEKHUIZEN *et al.*, 1992) en zoogdiergidsen (VAN DE BRINK, 1968; KÖNIG, 1969) maakten het voor mij duidelijk. Er zijn geen grijze Hazelmuisen bekend. Het diertje op de foto leek echter wel heel sterk op een Relmuis die wel grijs is, met aan de onderkant een witte vlek van kop tot buik. Deze witte tekening is op de foto met zijaanzicht [figuur 1] te zien achter de voorpoot van het dier. Ook de duidelijk lichtere tenen, die minder grijs behaard zijn dan de rest van de huid, vielen op de foto duidelijk op. Verder had de familie Welters, die de foto naar de krant had gestuurd, vermeld dat het dier zich in een Valse tulpenboom (*Magnolia grandiflora*) in hun tuin ophield en helemaal niet schuw was. De bladeren van deze *Magnolia* zijn vrij groot, dus dat gaf aanvullende informatie over de afmeting van deze slaapmuis, die duidelijk groter is dan de veel kleinere Hazelmuis. Intussen had Guus Urlings van de familie Welters de originele foto's gekregen, die veel duidelijker waren dan de foto in de krant.

Dat een Relmuis op eigen gelegenheid vanuit zijn actuele verspreidingsgebied (WIJNGAARDEN *et al.*, 1971) – de Eifel en de zuidelijke Ardennen zijn het dichtstbij – naar Born gelopen zou zijn, mag wel uitgesloten worden. Deze Relmuis is hier dus waarschijnlijk door toedoen van de mens terecht gekomen. Om een vreemde exoot uit te sluiten, heb ik het oordeel van Pepijn Kamminga, senior conservator Zoogdieren en Vogels van Naturalis Biodiversity Center in Leiden, gevraagd. Hij kon met zekerheid bevestigen dat het hier gaat om de Relmuis of Zeven-slayer.

Bijgaande foto's zijn door Riccardo Welters op 8 juni 2017 gemaakt in de tuin van zijn ouders in Born (Amersfoortcoördinaten 184 - 338), waar de Relmuis in de namiddag onder zijn stoel door rende en daarna in de genoemde *Magnolia* zeer actief was. De familie Welters heeft ongeveer tien minuten naar de beweeglijke Relmuis kunnen kijken. In VAN WIJNGAARDEN *et al.* (1971) worden enkele waarnemingen uit Limburg vermeld, waarbij zij concluderen dat het gaat om vergissingen of onbewijsbare vondsten. In de oudere literatuur is verder geen melding te vinden over Relmuizen in Nederland. Dit doet vermoeden dat de Relmuis in de eerste helft van de 20^e eeuw niet in Limburg voorkwam. In juni/juli 1984 is een levende Relmuis waargenomen in een grote tuin in Heerlen (VERGOOSSEN & VAN DER COELEN, 1986) en in oktober 1990 zijn drie Relmuizen hinderlijk aanwezig geweest in een voetbalkanti-

FIGUUR 1

De Relmuis of Zeven-slayer (*Glis glis*) in een Valse tulpenboom (*Magnolia grandiflora*) in de tuin van de familie Welters in Born op 8 juni 2017 (foto's: Ricardo Welters).

ne in Oirlo bij Venray. Ze zijn gevangen en hebben de krant gehaald, te weten het Dagblad van Noord-Limburg van 31 oktober 1990. Ook hier is aangegeven dat ze waarschijnlijk via internationale transporten hier terecht gekomen zijn. Beide waarnemingen zijn vermeld in de atlas Zoogdieren van Limburg (HUIZENGA *et al.*, 2010)

Wat betreft de Relmuis kunnen we dan ook concluderen dat de waarneming in Born de derde zekere voor Nederland is en dat de Relmuis nog steeds als een exoot te beschouwen is.

Jan Moonen, W. Alexanderstraat 4, 6267 AR, Cadier en Keer, e-mail: jan@moonen.nl

Literatuur

- BRINK, F.H. VAN DE, 1968. Zoogdierengids voor alle in ons land en overig Europa voorkomende diersoorten. Elsevier, Amsterdam/Brussel..
- BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (red.), 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- FOPPEN, R.P.B. & L.S.G.M. VERHEGGEN, 2010. Eikelmuis. in: Huizenga, C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen (red.). Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht: 330-331.
- HUIZENGA, C.E., R.W. AKKERMANS, J.C. BUYS, J. VAN DER COELEN, H. MORELISSEN & L.S.G.M. VERHEGGEN, 2010. Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- HUSSON, A.M., 1957. Faunistische gegevens over de zoogdieren van Zuid-Limburg. Natuurhistorisch Maandblad 46(5-6): 61-81.
- VERGOOSSEN, W. & W. VAN DER COELEN, 1986. Zoogdieren in Limburg - een voorlopig verslag. Zoogdierenwerkgroep Natuurhistorisch Genootschap Limburg, Maastricht.
- WIJNGAARDEN, A. VAN, V. VAN LAAR & M.D.M. TROMMEL, 1971. De verspreiding van de Nederlandse zoogdieren (Mammalia: Insectivora, Chiroptera, Rodentia, Lagomorpha, Carnivora, Pinnipedia, Artiodactyle). Lutra 13(1-3): 1-41.
- IJSELING, M.A. & A. SCHEYGROND, 1950. De Zoogdieren van Nederland. W.J. Thieme & Cie., Zutphen.